

Fólkaskúlin — Spesialskúlin — Handikappað børn

Føroyski fólkaskúlin hevur í fleiri ár roynt at skipa fyri undirvísing av handikappaðum børnum. Hetta hevur eydnast væl.

Men høvdu vit ikki fyri sjei árum síðani skipað fyri tali- og hoyriundirvísing í fólkaskúlanum og útbúgving av lærarum til hesi störv, so hevði fólkaskúlin í dag ikki verið førur fyri at tikið sær av hesum handikappaðu næmingunum. Nú er hann tað.

Vit mugu hava í huganum, at tað er mest natúrligt, at øll børn fáa sína skúlaundirvísing á heimplássinum, og at tað slepst undan at skula flyta heimanífrá.

Tað eru hend stór framstig á hesum øki tey seinastu árin. T.d. kann nevast — hvat viðvíkur teimum sterkt hoyribrekaðu — so kunnu tey í dag sita í vanligum skúlastokki og fylgja við undirvísingini. Hetta kunnu tey gera, tí vit í dag hava serlig hoyritól (FM-tól).

Hesir og aðrir handikappaðir næmingar fáa munandi meira burtur úr normalundirvísing í fólkaskúlanum, enn um teir vórðu fluttir til eitt avmarkað og fremmant umhvørvi. Talan mennist við at fáa impulsiruttanífrá. Tí ræður um at hava talubrekað børn í einum talandi umhvørvi.

Eg eri fegin um, at fólk fáa eyguni upp fyri hesum natúrliga útviklinginum har talan er um at skula hjálpa handikappaðum børnum á staðnum.

Tað fara tó altíð at vera næmingar, sum bæði orsakað av einum serligum breki ella av heimligum orsökum, sum náttúrligt vilja koma at vera á einum spesialskúla.

JOHANNES ANDREAS NÆS, OKTOBER 1979

Johannes Andreas Næs: — Mest natúrligt at eisini handikappað børn fáa undirvísing á heimplássinum

Stavnhald fólkaskúlans:

At undirvísa øllum handikappaðum

Stavnhald fólkaskúlans er at undirvísa handikappaðum — so nógvum og so væl sum møgult

1. august í ár kom nýggja fólkaskúlógin í gildi í Føroyum. Sambært nýggju lógini hevur fólkaskúlin ábyrgd av øllum børnum, sum foreldur melda inn í fólkaskúlan. Í størri mun enn árin frammanundan verður tað nú álagt fólkaskúlanum at undirvísa handikappaðum børnum.

Í hesum sambandi hava vit tosað við skúla-

psykologin Johannes Andreas Næs, sum arbeiðir innan landsskúla-fyriritingina, haðani hann fyriskipar teirri serundirvísing, sum er á skúlanum kringbyggjarnar.

Tann nýggja fólkaskúlógin sigur, at næmingar, sum eru á einum slíkum menningarstøði, at tað krevur serligt fyrrilt ella serligan stuðul, fáa serundirvísing ella

annan sernámsfrøðiligan stuðul.

Landsskúlaráðið ásetur reglur hesum viðvíkjandi og kann í hesum sambandi víkja frá teimum krøvum, sum annars eru í lógini viðvíkjandi ymsum greinum.

Undirvísing áðrenn skúlaaldur

Sum nakað nýtt í før-

oysku fólkaskúlógin kann landsskúlaráðið bjóða børnum, sum enn ikki hava byrjað skúlagongdina, sernámsfrøðiliga hjálpa. Landsskúlaráðið kann skipa fyri serundirvísing fyri bæði undirvísingarskyldug og ikki undirvísingarskyldug børn og ung undir 18 ár. Fólkaskúlin kann eisini bjóða næmingunum undirvísing í fríttíðini.

Johannes Andr. Næs sigur, at hetta at landsskúlaráðið kann bjóða børnum, ið enn ikki hava byrjað skúlagongdina, sernámsfrøðiliga hjálpa, tað er at skilja soleiðis, at rakar ein við t.d. tali- og hoyribrekað børn, so ræður um at geva teimum hjálpa so tíðliga sum møgu-

ligt. Hetta kunnu teir tali- og hoyrilærarar, sum nú starvast í fólkaskúlanum, taka sær av.

Tað hevur tá tann fyrirmin, at tá ið barnið kemur í undirvísingarskyldugan aldur, so heldur tað fram við sama tali- og hoyrilærara, um tað er neyðugt. Tað sleppur tá undan at verða flutt til fremmant pláss at viðgera brek sitt.

Hetta hevur eisini tann fyrirmin, at fáa vit hjálpt barninum longu, meðan tað er 3,4 ella 5 ár, so hevur barnið kanska fingið rættað sitt brek, áðrenn tað byrjar undirvísing í skúlanum.

Uppá fyrispurning um børn, sum enn ikki hava byrjað skúlagongd í 1. flokki í dag kunnu fáa ser-

undirvísing og hjálpa, sigur Jóhannes Andreas Næs, at hetta stendur í lógini, men har skal landsskúlaráðið so fyrst gera eina reglugerð, og fyrr enn tað er gjørt, kann landsskúlaráðið í praksis ikki fyrirtaka sær nakað.

— Nær kemur hon?

— Tað dugi eg ikki at siga við vissu, men tað er avgjört neyðugt, at hon kemur skjótt.

— Er fólkaskúlin annars førur fyri at undirvísa børnum, sum ikki eru komin í undirvísingarskyldugan aldur?

— Tað haldi eg sjálvur, at hann er. Sum dømi kann eg nevna, at júst í hesum døgum ferðast tali- og hoyrilærarin í Suðuroynni úr Sandvík til